

planeta
Zvířat
nejen inzertní

Časopis se soukromou inzercí

č. 8/2007

SRPEN

ročník 13

35 Kč

Australský ovčák

portrét plemene

Smysly psa
chuť

Psí sporty
weight pulling

Neuznaná plemena psů

Čipování

Barmská kočka
portrét plemene

Močové cesty
onemocnění

Chladnokrevníci a teplokrevníci

Australský ovčák

Australian shepherd

Charakteristika plemene

Australský ovčák (dále jen AUO) se v posledních letech stává velmi vyhledávaným společníkem a to nejen díky svému nápadnému a jedinečnému vzhledu (co kus to originál), ale především pro svoji všestrannou a vynikající povahu! Jeho vrozená inteligence, neutuchající aktivita, učenívost, věrnost a oddanost, vlohy pro práci s dobytkem a koňmi, touha plnit svému pánu to, co mu na očích vidí a pohybové nadání z něho dělají opravdu populární plemeno. Je to pes s výraznými ovčáckými instinkty a to nejen pro pasení, ale i hlídání. Bezesporu je nejoblíbenějším plemenem posledních 10. let především v zemi původu, v USA. Jméno Australský ovčák je tak trochu zavádějící a na rozdíl od Australského honáckého psa, jehož původ je skutečně v Austrálii, je o trochu složitější.

Původ a historie

Zcela přesný počátek chovu není znám – tedy víceméně je několik teorií o vzniku plemene AUO. Počátky vzniku se mohou datovat již v 16.-17. století, kdy se do USA začali dostávat evropské osadníky s kříženci ovčáckých plemen, kteří se podobali skotským kolím, ale i se psy typu beardet colie a border colie. Z Německa přicházeli tehdejší „němečtí ovčáci“, z Francie Flanderští bouvieri. Již v té době byla v Americe známá farmářská kolie, která pracovala s dobytkem. Všichni předchůdci jmenovaných plemen se mohli podílet na vzniku Australského ovčáka. Vliv mělo samozřejmě i to, že se v různých částech Ameriky na vzniku podíleli jiné typy plemen psů a ti vznikali k různým potřebám v daném regionu. Nacházíme zmínky o psech jako kalifornský ovčák, španělský ovčák, bob-tails, pastor dogs, blues a další. Další teorií vzniku AUO se dozvídáme na konci 19. století, kdy Baskové začali migrovat do Austrálie, kam cestovali s ovce-

mi merino (díky vysoké poptávce o vlnu) a brali s sebou ovčácké psy, které tam dále křížili. Později se vraceli zpět do USA. V té době by se snad dalo říci, že vznikla „nová podoba“ ovčáka, který dostal jméno Australský ovčák. Protože Baskové neměli žádný psaný jazyk a mluvili velmi špatně anglicky, vše co o nich víme, tím i o historii AUO, je dochováno jen ústně, tedy prostřednictvím legend.

Legenda říká že „malí modří psi Basků“ byli v oblíbenosti také u indiánů. Pro zvláštní, často modré oči, tyto psy indiáni nazývali „psi s očima duchů“ a vedli AUO ve významné úctě.

O rozvoj současné podoby plemene Australský ovčák se nejvíce zasloužila organizace nesoucí název Australian Shepherd Club of America (zkratka ASCA), která vznikla díky skupině nadšenců pro toto plemeno

v roce 1957. V USA je tato organizace (obdobu jako u nás chovatelský klub) jedna z největších pro jedno plemeno. Zabývá se nejen registrací chovu, vydáváním ASCA rodokmenů, ale věnuje se významně také programu zdraví psů, agility, obediencí, pasení, práci s juniory i seniory. Má i mnoho dalších, velmi významných aktivit spojených s tímto plemenem! V roce 1971 skupina odborníků

ASCA vytvořila standard plemene, který bez velkých změn platí v této organizaci do dnes. V roce 1985 se část členů ASCA rozhodla pokusit se, aby plemeno Australský ovčák bylo také uznáno AKC (American kennel club), který je jako jediný právoplatným a uznávaným „partnerem“ pro naši FCI organizaci, která zastřešuje chov psů v Evropě. Proto všichni chovatelé AUO, můžeme být vděční, že se to podařilo a v roce 1991 mohl vzniknout standard AKC pro plemeno Australský ovčák. Ten byl pak později v obdobném znění dne 24. 7. 1996 převzat z AKC a plemeno AUO bylo uznáno jako prozatímní plemeno FCI se standardem číslo 342. Takhle to platilo 10let a až v letošním roce, na zatím posledním zasedání předsednictva FCI při světové výstavě v Mexiku, bylo dne 20. 6. 2007 plemeno Australský ovčák uznáno FCI za právoplatné.

Historie chovu v ČR a v Evropě

I když první jedinec plemene Australský ovčák byl do naší republiky dovezen z USA před více než 12. lety (fena Vore's Crazy Cassandra), do nedávné doby se dali jedinci AUO v České republice počítat na prstech

jedné ruky. Především neznalost tohoto plemene a rozmach border kolií, které bylo možno vidět nejen v soutěžích, na obalech krmiv a v televizní reklamě, které se těší rovněž velmi vysoké inteligenci a pracovitosti, a dokonce možná i snadnější dostupnosti, bylo zřejmě příčinou, proč čeští chovatelé na AUO nějak „zapomněli“. Možná, že i nevhodná a spíše negativní reklama, i když zcela bezdůvodně, byla zpočátku tomuto jedinečnému plemeni spíše na škodu. Díky rozvoji kynologických sportů, možností našich chovatelů stále více cestovat do zahraničí, vidět toto plemeno při vrcholných soutěžích a především skutečností, že se stále více lidí osobně setkává s pravou povahou tohoto plemene, můžeme s hrdostí říci, že je v české plemenné knize spolu s importy a jednotlivými zápisy vrhů štěňat zapsáno již více než 100 jedinců!

Zatímco na Slovensku dosud nebyl odchován jediný vrh, několik jedinců mají v Polsku, a to mnohem kvalitnějších a v mnoha sportech již úspěšně soutěžících. Opačná situace je směrem na západ od nás. Velmi početné jsou aktivní chovatelské stanice

především ve Francii, kde je jich více než 40. Na letošní Národní speciální výstavě ve Francii, která byla spojená již tradičně se závody agility a povahovými testy, bylo přihlášeno více než 320 AUO. V Německu je to přibližně 90 aktivních chov. stanic, kde většina chovatelů zapisuje svá štěňata pouze v ASCA organizaci, nikoliv pod FCI, a v Rakousku je to přibližně 20ch.st.

Významný rozvoj s mnoha importy ze země původu probíhá také v Itálii, Španělsku a oblibu má toto plemeno v mnoha severovýchodních zemích. Například ve Finsku je plemeno AUO známo, chováno a aktivně používáno téměř 15 let!

Celkový vzhled

Australský ovčák je rozhodně plemenem, které hned tak ne-

přehlédnete. Je to především díky jeho zářivým barvám v pestré škále, ve kterých se vyskytuje. Základní barvy jsou blue-merle (modrá merle), redmerle (červená merle), blacktricolor (černá trikolor) a redtricolor (červená trikolor), to vše s bílou i bez ní, s typickými červenými znaky i bez nich. Základní barvy můžete vidět na fotografiích doprovázející celý text portrétu plemene.

AUO je psem střední velikosti a silou kostry, mírně obdélníkového tělesného rámce, jeho délka je tedy o něco větší, než kohoutková výška. Je pozorný mrštný a pohyblivý, nikoliv nemotorný nebo těžkopádný. Srst je střední délky a struktury, u samic v dospělosti bývá výrazně silnější osrstění především v oblasti límce.

Povaha a charakter

Aussies, jak plemeno AUO někdy nazývají nejen v zemi původu USA, je inteligentní pracovní plemeno se silnými ovčáckými a hlídacími instinkty. Je spolehlivým společníkem a zároveň dostatečně vytrvalý k celodenní práci. Měl by být vyrovnané povahy, dobrosrdečný, zřídka svárlivý, při prvním setkání může být ovšem poněkud zdrženlivý. Přílišná plachost, bojácnost nebo agresivita je přísně penalizována. Tolik citace ze standardu. Pokud se s AUO setkáte osobně, budete jeho povahou doslova nadšeni tak, jako jsou nadšeni všichni majitelé a chovatelé tohoto „velkého srdce obaleného chlupy“. AUO je 24 hodin naladěný na příjemnou a veselou notu, stále se směje a je vždy ochotný nejen k jakékoliv práci, ale také k hrám. Podle mého názoru je jeho největší předností aktivita a přizpůsobivost. Ovšem jejich aktivita rozhodně nikoho neobtěžuje, protože není nutné, aby byl zaměstnán prací či jen hrou 10hodin denně, jak někteří „rádoby odborníci plemene“ deklarují. Naopak se velice snadno přizpůsobí tomu, co Vás bude bavit a co budete mít čas podnikat. Máte chuť věnovat se agility, potom rád a ochotně bude překonávat překážky. Chcete-li dělat fresbee, který je v zemi původu velmi populárním sportem v chytání létajících talířů, potom váš aussie bude šťastný a ochotný do úmoru chytat Vámi hozený talíř. Jeho pohyblivost je opravdu obdivuhodná, dokáže i „v letu“ (tedy v pohybu ve vzduchu) zcela změnit směr, a proto je právě pro tento sport téměř předurčen.

Pro koho se hodí

AUO se hodí pro každého, kdo si troufne zvládnout tohoto usměvavého středně velkého psa, vždy ochotného k práci i hře. Samozřejmě, jako mezi

Planeta zvířat 08/07

INZERCE

PROformance™
www.proformance.cz ... Krmivo se zamilovanou chutí

každými plemeny, i tady se může najít výjimka potvrzující pravidlo. Tedy pečivál, nebo hyperaktivní střela. Pokud se však sami považujete za průměrně aktivního člověka, AUO je tím pravým plemenem právě pro Vás! Hodí se pro všechny sportovní nadšence, kteří nepěstují jen „gaučing“, ale mají zájem také poskytnout čas svému Aussie, který je ovšem potřeba věnovat každému psu. AUO si mohou pořídit všichni, kdo jsou nadšenci kynologických sportů, především těch nově se rozvíjejících – více práce a použití, majitelé farmy, chovatelé dobytka, ovcí a především koní. Správně vychovaný AUO dokáže zastat kolema stáda práci několika mužů na koních. V České republice, bohužel několik nezodpovědných chovatelů, kteří si zřejmě chtěli zachovat exkluzivitu, udělali plemeni Australský ovčák velmi špatnou reklamu. Především co se týká zdraví – více níže, ale také ohledně toho, kdo by si mohl AUO pořídit apod. Prakticky pasovali Australské ovčáky na „těžce nemocné border kolie hodící se do 15. patra paneláku“. Jaksi zapomněli na původní a v mnoha zemích časté využití ovčáckého psa u stáda nebo jako hlídače, kterého majitel po celodenní vykonané práci jen těžko z farmy naložil do vozu a odvezl do městského bytu. Tím ale samozřejmě nechci říci, že by si AUO nezasloužil a nevyžadoval vaší pozornost! Stále zodpovídám mnoho dotazů typu: „Mohu si pořídit AUO, když se mu nemohu věnovat 10hodin denně?

Protože to jsem se dozvěděl na nejménovaných webových stránkách jako nutnost!“ nebo „Mám velkou zahradu, několik hektarů, ale psa prý nesmím mít venku, ale jen v bytě?“. A velmi mnoho podobných otázek. Jednoduchou odpovědí je již zmíněný původ a uplatnění. Rozhodně stejně, jako kterýkoli pes, i AUO potřebuje pravidelný a stálý kontakt s lidmi a rodinou, kterou bezmezně miluje, obzvláště děti, které jsou vychovávány a nebudou ho trápit! Čím více budete mít času se svému psovi věnovat, tím více budete mít radosti z jeho práce, zábavy a sportu, kterou pak bude raději a lépe s Vámi zdolávat. Rozhodně ale může být trvale ubytován venku, s možností přístupu do domu. Protože má-li něco ochraňovat, musí to považovat za vlastní. A zrovna tak s Vámi velmi dobře může bydlet i ve zmíněném 15. patře ve městě!

Použití

Na fotografiích můžete vidět, že s AUO se můžete věnovat pasební, využívat ho při práci s koňmi, a nebo dělat opravdu jakýkoliv kynologický sport. Uplatní se při všestranném služebním výcviku – je vynikající při poslušnosti, stopě i obraně! Často je využíván i jako pes záchranářský. Je neodmyslitelnou součástí agility teamu, vyniká ve fresbee, flyballu i coursingu. I v ČR je několik

sportovních nadšenců, kteří absolvují s AUO dogtrekking - pochody na velké vzdálenosti, velmi často je oblíben mladými vystavovateli v soutěžích junior handling. Jednu, více nebo dokonce i všechny tyto jmenované sporty můžete dělat s jedním psem! Samozřejmě, že bude třeba vynikat jen v některých, ale rozhodně bude s nadšením dělat všechny. U nás je již mnoho zkušených kynologů, jejichž jeden a týž pes vyniká ve služebním i záchranářském výcviku, další aktivně pracuje u ovcí a koní a zároveň s majitelkou běhá agility,

couring a miluje obranu a poslušnost. Jiný se velmi rád a úspěšně předvádí na výstavách, přitom trénuje vodní záchranařinu, agility i jiné aktivity. Ale i majitelé - začátečníci si díky vysoké inteligenci a snadné cvičitelnosti nemohou AUO vynachválit. Ne každý si psa pořizuje pro vrcholový sport, většina z nás ho má pro radost a nezáleží na tom, jestli je mistrem v oboru nebo ne. Hlavně, že máme radost z pohybu, tedy náš AUO i my.

Péče a chov

AUO nevyžaduje speciální péči. Péči a krmení je tedy nutno přizpůsobit jeho aktivitě a velikosti. Pokud bude většinu času trávit doma v bytě jen s několika procházkami a o víkendů s výletem na chalupu, budou nároky nižší, než u psa, který celý den pracuje aktivně u stáda. Vždy bychom měli mít na paměti, že AUO tak jako mnoho jiných plemen vyžadují vysoce kvalitní krmení než zkrmování zbytky. Krmná dávka je poněkud nižší než u běžně aktivního německého ovčáka.

Srst je potřeba čas od času pročesat, nejčastěji v období výměny srsti (na jaře a na podzim), ale nevyžaduje v žádném případě každodenní česání, obvykle jedenkrát za 2 týdny bohatě postačí. Srst má takzvanou samočisticí schopnost, ale pokud se budete se svým psem chtít účastnit výstav, musí jeho srst být čistá. Není možné vzít zabaleného psa od ovcí a myslet si, že dosáhnete na ocenění nejvyšší. Přeci jen je výstava přehlídkou krásy a příprava vyžaduje vykoupaní, důkladné vyfénování a vykartáčování.

Feny plemene AUO jsou většího vynikající matky, které se

příkladně starají o svá velmi životaschopná a čilá štěňata. Ta se rodí i v celkem vysokých počtech, výjimkou není ani 10 štěňat v jednom vrhu. Ovšem nutno pamatovat, že je nemožné, aby se fena sama starala o takto početný vrh, bez pomoci jiné kojné feny, nebo s příkrmáním štěňat každé 2 hodiny z lahve.

Zdraví

Vždy je dobré u každého plemene nezastírat zdravotní problémy, kterými toto plemeno může trpět. Právě ASCA organizace pro Australské ovčáky a především zodpovědní chovatelé se snaží předcházet zdravotním rizikům, která mohou jejich štěňata nevhodným výběrem rodičů mít. AUO, stejně jako mnoho dalších plemen, může trpět očními chorobami, proto zodpovědný chovatel vyšetřuje dospělé jedince pravidelně každý rok, aby mohl zjistit, zda se některá z onemocnění vyskytla nebo nikoliv. Některá se mohou projevit záhy, jiná klidně až mezi 4. až 5. rokem věku. Vyšetřují se

také štěňata ve věku 6-8 týdnů a odcházejí k novému majiteli již s prvním vyšetřením očí. Dalším onemocněním může být dysplazie kyčelních nebo loketních kloubů, která, jak dobře víme, není jen doménou „šlechtěných psů“, ale i volně žijících zvířat, například vlků. Proto je nutné, aby oba rodiče před použitím v chovu toto vyšetření absolvovali. Není pak zárukou, že potomci negativních rodičů budou také prosti od této choroby, to by bylo opravdu velmi jednoduché, ale procento výskytu onemocnění štěňate rozhodně vyšetřením rodičů snížíme! Populace Australských ovčáků v České republice pochází většinou z linií, kde má mnoho zdravotních vyšetření již několik generací předků. Bez ohledu na to, že bych chtěla prosazovat nebo obhajovat chov psů s rodokmenem a zatracovat chov bez rodokmenu, ale u tohoto plemene obzvláště apelují na všechny, kdo se rozhodnou si jej koupit, aby si štěně pořídili z registrovaného chovu, kde rodiče i štěňata prošli zdravotní kon-

trolou, tedy jednoznačně s rodokmenem! Ušetříte si zklamání z koupě křížence, který Vám z chovu bez rodokmenu může vyrůst, ale především snížíte procento možnosti, že si koupíte těžce nemocného psa.

Autor textu Jarmila Podzemská, chovatelská stanice

Bohemia Acro

Foto: archiv Bohemia Acro;

Miloslav Novotný;

Martina Trávníčková

Použité zdroje: historie z knihy All about Aussies autorky Jeanne Joy Hartnagle-Taylor a historie organizace ASCA. Další poznatky byly čerpány od chovatelů z USA, kteří se tomuto plemeni věnují více než 30 let a také osobní zkušeností s chovem psů autorky textu (více než 20 let).

STANDARD ve zkratce:

Plné znění originál překladu v české verzi můžete najít na stránkách Českomoravské kynologické unie www.cmku.cz

Číslo standardu: 342, plemeno AUO bylo FCI řádně uznáno dne 20. 6. 2007

Země původu: USA

Klasifikace FCI: Skupina FCI I: ovčáčtí a honáčtí psi, Sekce 1 ovčáčtí psi bez zkoušky z výkonu.

Celkový vzhled a velikost: středně velký pes, mírně obdélníkový s kohoutkovou výškou psa 51-58 cm, feny 46-53 cm.

Osrstění: středně dlouhá, rovná (povolená je i mírně zvlhlná) srst. Límeč u psa bývá výraznější.

Zbarvení: blue merle, red merle, černá tricolor, červená tricolor merle (nebo také lze říci grošování) to vše s, nebo bez, červených odznaků, nebo s bílou barvou, i bez bílé barvy. Bílá barva nikdy nesmí být na těle v oblasti od kohoutku po ocas.

Bohemia Acro
Australský ovčák

Přijímáme záznam na perspektivní štěňata Australských ovčáků ze zahraničního krytí v USA.

Otec: redtricolor viz foto, champion USA, Champion ASCA, BOB multi winner, multi group winner.

Překrásný pes, který je aktivně využíván také k pasení.

Matka: bluermerle viz foto, import Francie Multi junior champion, Multichampion, Nejúspěšnější fena v historii chovu v ČR, oba její rodiče z USA.

Oba rodiče plánovaného vrhu mají RTG kyčelních i loketních kloubů negativní, každoroční vyšetření očí negativní.

Chovatelé: Jarmila & Antonín Podzemských
Zhoř 1, 391 43 Mladá Vožice, tel.: 381 210 101, 603 174 956
www.bohemia-acro.com

Plemeno australský ovčák sdružují v ČR 2 kluby:

Klub chovatelů belgických ovčáků v Českých zemích a jako první zastřešil AUO klub chovatelů málopočetných plemen psů www.kchmpp.cz

Ten v příštím roce při jedné ze svých klubových výstav plánuje Evropské setkání chovatelů Australských ovčáků, spolu s Australskými honáckými psy a border kolieři, spojené s ukázkou praktického použití, závodů agility a mnoho dalších doprovodných akcí.

Na Vaše dotazy ohledně plemene Australský ovčák Vám rádi odpovíme, nebo Vás přivítáme na osobním setkání s tímto báječným plemem u nás či na některé z výstav.

Jarmila & Antonín Podzemských, chovatelská stanice **BOHEMIA ACRO**

Zhoř 1, 39143 Mladá Vožice
tel: 381 210 101, 603 174 956
www.bohemia-acro.com

INZERCE

www.sergeantsnatural.com

NATURE'S GUARDIAN

první přírodní antiparazitika
volně prodejné spoty, spreje, pudry

www.pandaplus.cz